

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, szombat 1911. június 10.

131. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felülső szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábon petit sorja 60 fillér.

Köz- és mezőgazdasági egyetemek.

A kultuszárca vitájakor nagyon kevés szónoknak jutott eszébe az, mennyire elhanyagolt nálunk a közgazdasági nevelés. Pedig az ország jövő boldogulását nem a szónokló jogászok fogják előkészíteni, mezőgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk további fejlődéséhez szinte nélkülözhetetlen az, hogy már az ifjúságba beleoltsuk a produktív közgazdasági munka szeretetét, szükséges továbbá az is, hogy az ifjúság a tanulási évek alatt megszeresse a közgazdasági munkához nélkülözhetetlen szakismereteket.

Elég csak egyetlen körülményre rámutatnunk, hogy állításunkat igazoljuk. Vegyük sorra a közgazdasági jellegű miniszteriumokat, a kereskedelemügyi, földmivelésügyi, a pénzügyminiszteriumot. Ezekben a miniszteriumokban úgy a magasabb állásokban, mint pedig a fogalmazási szakmában túlnyomó nagy részben jogi képzettséggel bíró egyének intézkednek s ítélnek elevenek és holtak fölött oly kérdésekben, a melyek alapos közgazdasági tudást, ipari, kereskedelmi, földmivelési és pénzügyi szaktudást, széles közgazdasági látókört igényelnek. Nem akarjuk kétségbe vonni azt, hogy egy-egy hosszabb szolgálattal bíró miniszteri tanácsosban vagy államtitkárbán megvan a szükséges közgazdasági szaktudás, ámde vegyük figyelembe, hogy az illetőknek már meglelt korukban milyen sok utánjárásba, tanulásba került mindazoknak az ismereteknek a megszerzése, amelyeket — ha a viszonyoknak megfelelő közgazdasági nevelés volna Magyarországon, már az iskola padjaiban elsajátíthaták volna.

„A Tengerpart“ tárcája.

Rózsanyilás.

Cigalében nyílnak a rózsák.
Piros, hamvas rózsák nyílnak, sűrű ágak hajolnak össze s mindegyik be van hintve virággal. Virágos az út, a vakítóan napfényes út és illatos a reá hulló bársonyos rózsalevelektől. Rózsák, rózsák, rózsák mindenütt: babérbokrok tövében, merev szürke agavék mellett rozsmaringok árnyékában, olajfák alatt s a naptól forró, sárgás kőfalakra is rózsák hajolnak; fehér, bágyadt, álmadozó rózsák.
A szép Catina lustán dülleszkedik az ajtóban. Ott áll naphosszat fűzetlen, karcu derekával, aranybarna nyakával, dologtalan, lecsüngő karjaival, teljes, pompás téltlenségben. Olykor, ha még a nap vetette izzó fényét a partra s a cigalei hegyoldal reggeli árnyékában nyugszik, meg-megigazítja az apja kitergetett nedves hálóit, ennyi az egész. Azután ismét ott álldogál örökös semmittevésben s melegszerű bársonyos arca úgy hajol a ház falára: akár egy szépséges, magányos rózsák. Világos, átlátszó szemei felett alig rebbennek meg a nagy sötét pil-

A közoktatás terén tehát mélyreható reformokra van szükség, amelyeket immár teljes erővel kell sürgetni a közvéleménynek. Szükségünk van mindenekelőtt egy szorosan vett mezőgazdasági egyetemre. A magunk részéről ezt Budapestre szántuk, mert csakis itt a fővárosban vannak meg a felsőbb gazdasági szaktudás elsajátításához nélkülözhetetlen intézmények. Ezenkívül a fővároshoz közel eső gödöllői koronauradalom szinte kínálkozik a gyakorlati kiképzés céljaira.

A kereskedelmi akadémia mostani kétéves tanfolyamát pedig be kell szüntetni s helyette egyelőre két vidéki városban közgazdasági egyetemet kell szervezni négy éves tanfolyammal. Ily módon közgazdaságunknak két legfontosabb ága kapná meg a maga legfelsőbb foku tanintézetét. Ezen felsőbb tanintézetek létesítésével azonban egyidejűleg módosítani kell a tisztviselők minősítési törvényét is olyformán, hogy szakminiszteriumokban jövőben a fogalmazási szakra csakis olyan egyéneket vennének fel, akik mezőgazdasági, közgazdasági, vagy műegyetemet végeztek.

Jogászokat csakis azokban az ügyosztályokban, amelyek speciális jogi ismereteket kívánnak. A jogászok elhelyezésére még amugy is maradna elegendő miniszterium, nemkülönben az azok alá rendelt hivatalok. A jogi egyetemeket s jogakadémiákat egyelőre nem volna szabad szaporítani, már csak azért sem, mert a gazdasági jellegű főiskolákban amugy is tanítanak, — ha mást nem — a közigazgatási jogot. A meglévő egyetemek is reformra szorulnak abban az irányban, hogy azokra a jövőben csak annyi hallgatót szabad felvenni, amennyit azok befogadni képesek s ezzel egyidejűleg el kell rendelni az előadások kö-

lák s álmos tekintete elrévedez a tengeren. A tenger csupa kékség, ezüst és ragyogás. Gyémántszikrák kelnek a vizen, a hullámok lassan hintázva, hajlongva simulnak a partig, néha hirtelen csobbanással felszökken a hab a fekete sziklára, aztán édesen, puhán hull vissza a napsugaras vízbe s lenn játszik, csillog a sima nedves kavicsok felett.

A leány nem nézi a tengert, nem néz semmit, csak belebámul a levegőbe, a melegbe, a messzeségbe. Sohasem hagyta volt még el e szigetet s úgy tartozik ide, mint akár az olajfák, a rozsmaringok, — a fenyők, a forróságtól szikkadt parti fű s a napsugarak szöke szeretői: a hangos szöcskék, az énekes „cigalék“.

Vasárnap délelőt önként az egész környék népe ott megy a félkörben kanyaruló cigalei úton. Fennhangon imádkozva mennek Madonna Annunziatához. Az asszonyoknak sokszor ki van a szemük sirva, — a lányoké is, mindegyiknek van valakije künn a tengeren: kinek az apja, kinek az ura, kinek a mátkája. Csak Catina megy hallgatva köztük.

Fönn a napfényben áll Mária kápolnája s lenn a tépett szirteknél zug a tenger. Nem az a kék selymes víz, nem az a gyémántos

telező kihallgatását. Reformra szorulnak továbbá bizonyos mértékig a középiskolák s elemi iskolák is, ezeket mindenesetre úgy kell átszervezni, hogy azokban a közgazdasági jellegű felsőbb oktatáshoz szükséges alapismereteket meglehessen szerezn.

Hogy pedig a gazdasági egyetemekben abszolvált hallgatóknak látókörét szélesítsük és gyakorlati ismereteit gyarapítani tudjuk, a szakminiszteriumoknak bőkezűen kellene gondoskodni arról, hogy a közgazdasági egyetemek érdemesebb hallgatói kiképzésük után hosszabb, rövidebb külföldi tanulmány-utra mehessenek.

Ennek előfeltétele volna azonban az, hogy a gazdasági külképviseletünket szélesebb alapokra kellene fektetni, miáltal a nyugati és tengerentuli fejlettebb közgazdasági életet élő államokban a felsőbb tanintézetekből kikerülő ifjúság nemcsak pártfogó szervezet, de irányító és továbbképző intézményt is nyerne a gazdasági külképviselek testületében. Mondanunk sem kell, hogy az ily módon felnevelt jövő generáció munkássága közgazdasági életünknek szinte elképzelhetetlen nagyarányú fejlődését idézné elő.

B. E.

Csörgheő Zoltán temetése.

Fiume, jun. 9.

A tisztelők és a bajtársak százaitól kísérvé tette meg ma délelőtt Csörgheő Zoltán miniszteri osztálytanácsos utolsó útját. Több kilométer hosszú úton kísérték el a jeles tisztviselőt örök nyugovása helyére s bár a temetés egyszerű keretek közt történt, a végtiszteségen megjelentek megadták az elhunytak az őt minden tekintetben megillető tiszteletet.

mosolygás ez már, mint a cigalei öbölben; nagy, hatalmas hullámok jönnek szilaj rohannással s robogva, dörögve csapódnak a sziklafalhoz. Tajtékos fehér hab verődik föl a sötét szirtekre s ezer szikrázó gyöngycseppet szór a magasra föl a levegő, föl egészen a Catina hamvas arcáig. És erős, hatalmas levegő száll velők és csodálatos hang; a nagy szabad, nyílt tenger levegője, a végtelen tenger fölséges hangja. . . Erre már járnak a nagy hajók, az óriás vitorlájuak. Erre ment el egy valamikor égen!

Akkor az egyszer kigyulladt a Catina álmos szeme, valami végtelen nagy sóvárgástól. Száguldott a hullám, csapkodott a víz, kitért szárnyu boldog sirályok keringtek a hosszú barázda fölött a hajó nyomában és a hajó csak ment-ment, amíg végre elveszett a láthatáron.

Két hete mult akkor, hogy az „Estrella“ kikötött Lussinnál, nagy bőra dühöngött, a gépen valami baj esett, azt kellett kijavítani. Az „Estrella“ addig horgonyzott a hajógyár előtt s a legénysége végig járta, táncolta Lussin minden osteriáját. Egy közülük sokat kijárt Cigalóba is. . . Szép, deli legény volt, fekete szeme ragyogott, piros szája nevetett, úgy, hogy a fehér fogai kivillogtak s Catina

Illatos virágok és az ő neki oly kedves magyar színek borították koporsóját. Mi pedig, akik nehéz szívvel kísértük őt, bánatos lélekkel gondoltuk el, hogy mié: t kell éppen legjobbjainknak, legmagyarabbjainknak oly korán sirba szállniok.

A temetésről, melyet a kormányzóság részéről *Nádory* István kir. mérnök, *Villani* Frigyes báró és *Lengyel* Emil miniszteri fogalmazók rendeztek, következő tudósításunk számol be:

Kilenc óra után a gyászoló közönség gyülekezni kezdett a szép fekvésű, de kilométernyi távolságra levő susáki Csörgheő villában. Egymást érték a fogatok a villa kapuja előtt és féltíz órakor már százakra menő közönség gyűlt egybe a nagy kiterjedésű parkban.

A ravatalt a villa előcsarnokában állították fel. Magas katedrális, hatalmas kandeláberekből övezve volt elhelyezve a dus aranyozású koporsó. A ravatal előtt az özvegy virágcsokra feküdt, az elhunyt kedvenc virágait egybefoglalva. Háromnegyed tíz órakor érkezett meg *Wickenburg* István gróf kormányzó *Verneda* Emil miniszteri titkár kíséretében. Néma csendben kalaplevéve fogadta a közönség a kormányzót, aki ájtatos imába merült a ravatal előtt. Később a kormányzó részvéltogatást tett a mélyen sujtott özvegnél. A szegény asszony közvetlenül a gyászszertartás megkezdése előtt ájultan esett össze s a gyorsan segítségül hívott *Tauffer* Emil dr. hatósági orvosnak sok fáradságába került, míg az özvegyet magához tudta téríteni. A gyászoló családtagok közül az elhunyt osztálytanácsos végtisztességén megjelentek még *Csörgheő* Gyula volt kereskedelemügyi államtitkár, az elhunyt édesatyja, *Margittai* József pénzügyminiszteri tanácsos, *Molnár* Viktor dr. országgyűlési képviselő s a család több nőtagja. Szívtehető látvány volt, amikor az özvegy s három ktskoru gyermeke az oly korán elköltözött családapától utolsó bucsút vett.

Tíz órakor megkezdődött a holttest beszentelése melyet a susáki plébános végzett. A gyászházban ott láttuk a kormányzóság teljes tisztikarát *Kankovszky* Ferenc és *Egan* Lajos miniszteri tanácsos vezetésével, a tengerészeti hatóság tisztviselőit *Fuhrmann* Ferenc dr. miniszteri tanácsos, elnökhelyettes és *Nyirő* Gábor főfelügyelő vezetésével, *Drachsel* Frigyes vezérőrnagy, dandárparancsnokot segédtsíjfével, *Sevis-Salis* gróf ezredest a 79-ik gyalogezred tisztikarának élén, *Aljancsics* Barnabás ezredes, térparancsnokot *Szentkirályi* Pál huszárcapitány segédtsíjfével, *Schubert* Ottokár fregattkapitányt a haditengerészet tisztikarának küldöttségével, *Verneda* René honvédhadnagyot, *Zmaics* Iván báró susáki kerületi főnököt a susáki hatóságok képviselőivel, *Weinhardt* Gusztáv királyi tanácsos, pénzügyigazgatót a tisztviselők népes küldöttségével, *Röding* Ernő miniszteri osztálytanácsos, révkapi-

nának is nevetni kellett vele, valahányszor ránézett. Nevetni, de meg dalolni és ujjongani szeretett volna. Valahányszor Tonio napról napra kijött s Catina már messziről megismerte hangját, hogy tudott az dalolni! S menyinyi szépet tudott mesélni a tengeri utasokról, meg Velencéről, az ő hazájáról. És beszelt mást is, bolondos, édes dolgokat, hogy ő nem megy el egyedül, de elviszi magával az ő kis Catináját. Ugy mondta „kis Catina“. Bizony, akkor még az is volt, alig volt tizenégy éves.

Aztán a két hét csak elröptült, a gőzhajó gépje elkészült és Tonio eljött bucsuzni. Catina elkísérte egész a velopini partig. Esteledett már. Mély árnyékban feküdt az ut, halvány volt a tenger s a Tonio csónakja lassan, ringatózott rajta. . . . Lussinból átlátzott az „Estrella“ fehér vitorlájával s nagy fekete kürtőjével.

— Látod — mondta Tonio — az ott a mi hajónk, ha holnap délelőtt kimegysz Madonna Annunziatához, megláthatod, arra megyünk el. Es most Isten veled Catinám! — S Tonio egyszerre lehajolt hozzá, két karjával átölelte és összecsókolta rózsaszínű arcát, barna haját, világos szemeit. — Eljövök én érte Catinám. Catina kedves! — kiáltotta és ezután beugrott a csónakba, de Catina már nem látta, hogyan evezett tova, Catina oda ült a kőfalhoz és sirt-sirt keser-

tány vezetésével a révhivatal tisztikarát, a városi tanács tisztikarát *Dardi* Vazul tanácsvezető és *Desepi* Róbert tanácsossal, *Thierry* Alajos lovag kuriai bír., törvényszéki elnököt *Lucich* Vaskó dr. és *Ottocska* Péter dr. jegyzőkkel, *Pancera* István ítélőtáblai bírót, az egyesbírósg vezetőjét, ifj. *Vio* Antal dr. orsz. képviselőt, a konzuli kar részéről pedig *Caccia* *Dominioni* gróf olasz konzult és *Nikolaki* *Nikolaides* török konzult, a kormányzóság segédhivatali személyzetét *Evinger* Antal főigazgató vezetésével, a Máv. forgalmi főnöksége részéről *Moravec* Lipót főfelügyelőt és *Szántó* *Jakab* felügyelőt, az állomásfőnökség részéről *Balpataky* *Zsigmond* felügyelő, állomásfőnököt, *Termatsits* *Kálmán* kir. tanácsos, dohánygyári igazgatót, *Bayer* *Andor* kir. főmérnök vezetésével a tengerészeti hatóság műszaki tisztviselőit, *Brandenstein* *Ottó* báró számtanácsos élén a számvevőség tisztviselőit, az *Adria* tengerhajózási társaság képviselőit, *Kuranda* *Emil* udvari tanácsos, vezérigazgatót és *Kemény* *Ödön* főtitkárt, az *Ungaro-Croata* igazgatósága részéről *Baccaricich* *Pál* és *Sterk* igazgatókat, *Martinez* *apátkanonokot*, *Tauffer* *Emil* dr. tengerészeti hatósági orvost, *Betegh* *Lajos* főállatorvost, *Garády* *Viktor* tanárt, a biológiai állomás vezetőjét, *Szilygyártó* *fiumei* állami anyakönyvvezetőt, a tengerészeti akadémi tanárait, *Szabó* *Samu* igazgatóval, a főgimnázium tanári karát *Fest* *Aladár* kir. tanácsos, igazgató vezetésével, az állami polgári fiúiskola tanárait *Békei* *Ignác* igazgatóval, az állami elemi fiúiskola tanestületét *Kárpáti* *György* és *Mittner* *Zoltán* igazgatókkal, az állami felsőbb leányiskola tanári karát *Babáre* *Adél* igazgató és *Kallós* *Zsigmond* dr. tanár vezetésével, a fiumei városi iskolák és a susáki gimnázium tanári karát. Megjelent ezenkívül a gyászházban számos pénzintézet és iparvállalat küldöttsége és az elhunyt nagyszámú tisztelője is.

Tíz óra után néhány perccel a beszentelés véget ért s a koporsót az *Entreprise* házi tisztjei a park széles fútján keresztül kivitték a négylovas gyászhintóra. Kevéssel utóbb megindult az impozáns gyászmenet. Elöl roskadásig megrakott koszorukocsi vitte a nagyszámú küldött koszorukat, melyek közül kivált a kormányzóság nemzeti színű szalaggal diszitett és *Wickenburg* gróf hatalmas koszoruja. A koszorú kocsi után a papság, majd a koporsót szállító gyászokocsi következett. A gyászokocsin helyezték el a család virágkoszoruját is, melynek fekete selyemszalagja ezt a felírást viselte; „A mi Mindenünknek.“ A gyászoló közönség százaival követve megindult az impozáns menet a poros, rosszul gondozott dragai uton a dómtemplom felé. A susáki hatóságok rendelete folytán a hosszú utvonalon diszruhás susáki rendőrök álltak sorfalat. A Fiumára hidjánál a gyászmenethez újabb küldöttségek csatlakoztak.

Sűrű harangkongás közepette ért a menet a fiumei dómtemplom elé. Itt már nagy-

vesen, szívszakadva, mig végre az öreg koldusasszony, aki mindig ott ül az ut sarkán, rázogatt kezdte a vállát. „No, ne sirj, már ugy, kis Catina, majd elfeleded, mire férjhez mégysz.“

Másnap délelőtt Catina ott állt a Madonna Annunziatánál. Lenn a szirtéknél forrt és habzott a víz, nagy, üde hullámok csapkodtak föl a zöld mélyből, aranyfény omlott el a tengeren és a zöld hullámok s az arany között csodálatos lila színek hintáztak. Könnyű friss szél hordta a parti füvek erős, keserű szagát s tulnan Lussinból erős kürtölés hangzott, az „Estrella“ jelezte indulását. Catina elszökött, le egészen a vízbehajló laposra mostott fekete szikláig s onnan nézte, előre hajolva, mint tünik föl a hajó s mint távozik messzebb, mind messzebb, napsugaras árbocsaival, — már csak egy kicsiny folt a láthatár peremén, aztán az semmi. . . .

Ha Catina letérdelt a kápolnában, Madonna Annunziata aranyglóriás fehér alakja előtt, nem imádkozik úgy mint a többiek, távol levő kedves visszatértéért, de ha éjjelenként nagyon fűtyöngött és zug a házak körül a maestrale, vagy ha elnézi a nagy hullámokat, melyek onnan jönnek a szabad, nyílt tengerről, akkor föltünik előtte két nagy fekete szem, egy piros, nevető száj s valahonnan mintha hallaná: „Vissza jövök érte,

számu közönség várta a menetet s a rendőrség gondoskodott a rend fentartásáról. A templom kapuja előtt a kormányzóság hat diszruhás kócsagtollas huszára kivont karddal állott s amidőn a koporsót leemelték a gyászhintóról, kétoldalt diszőrséget képezve, kísérték be a koporsót a templomba. A katedrális a templom középhajójában volt felállítva. Itt is a jól fegyelmezett, egyenes tartású kormányzósági huszárok állottak őrséget.

A dómtemplomban várta be a gyászszertartást *Wickenburg* Istvánné grófné csillagkeresztes hölgy is, *Kankovszky* *Ferencné* és *Egan* *Lajosné* társaságában. Mire a gyászoló közönség a templomhoz ért, már nagyszámú ájtatos hívő foglalta el helyét a dómtemplomban. Féltíz órakor *Kukanics* plébános fényes segédlettel megkezdte a gyászszertartást, mely alatt a templomi énekkar gyászdalokat és zsoltárokat énekelt. A gyászszertartás mintegy husz perccel tartott. Ezután a közönség néma csendben elhagyta a templomot, a koporsót pedig rátették újból a gyászokocsira. Abban a pillanatban, a mikor a gyászokocsi üvegajtáját elzárták, a huszárok hüvelybe csusztatták kardjaikat s őrséget alkottak a fáklavivők mellett a gyászokocsi két oldalán.

A templomból a sok száz főnyi feketébe és egyenruhába öltözött menet a temetőbe indult, ahová féltizenkettő ókor ért. Itt újból sokan csatlakoztak a gyászolókhöz.

A cosalai temető fútjától balra, a ciprusok hús árnyékától körülveve ásták meg *Csörgheő* *Zoltán* holttestének sírját. Amikor a koporsót a sírgödörbe lebocsátották, a papság még egyszer beszentelte a holttestet. A beszentelés után *Kankovszky* *Ferenc* miniszteri tanácsos, a kormányzóság tanügyi osztályának vezetője a nyitott sír széléről a következő bucsuztatót mondotta:

Szárnyszegeiten, derékbe törve hullott le egy sasiók.

Magas röptében, mikor a napkoronghoz legközelebb jutott, akkor sujtotta le az ádáz villám!

Férfikorod kikeletén, időelött hagytad szerető bajtársaidat, nemestacsikáid *Csörgheő* *Zoltán*!

A királyi kormányzóság tisztikara, melynek egyik büszkesége valál, fedetlen fővel áll nyílt sírod előtt és vonagló szívvel mond utolsó istenhozzádot neked, feledhetetlen bajtársának.

Szívünk, szeretetünk a tied volt és büszkén vallottunk mienknek.

Bucsut mondunk, de ugy bucsuzunk, mint akik nem válnak el örökké! Csak porhüvelyedet temetjük ma ide, de lelked az tovább fog élni, az miénk marad örökké.

Isten veled drága bajtárs, ki hűen kitartottál velünk, utolsó leheletedig. Isten veled, könnyű legyen neked a föld!

A viszontlátásra fenn az egekben!

Mély megindultság vett erőt a gyászolókon, amikor elhangzott a magas színvonalu, érzéssel teli bucsuztató. Sűrűn hangzott fel a

Catina. Catina kedves! . . .“ És Madonna Annunziata szemei mélyre látnak, belátnak alvó leányszívekbe s ő ért és hall sok mindent, mi öntudatlan, némán eltakarva, eltemetve, szív legmélyén van.

Cigaléban nyílanak a rózsák. Nagy, bárosnyos, melegsínű rózsák, selyemszirmu fehérrek hajolnak a forró kőfalakra. Rózsa, rózsá, rózsá mindenütt: s a levegőben rózsáillat, a parton rózsalevelek s a szép Catina ott áll s feje félig lehajlik, mint egy gyönyörű magányos nyíló rózsá.

És rózsákat hint az alkonyat is; a sziklákra, partokra s a vízre, a selymes tündöklő, kék tengervízre. Énekelnek a habok, sutogznak a rozsmaringok, halkán felel rá az olajfa meg az örökzöld, zengenek a fenyők s mosolyognak a mirtusok, a fényes levelű, zöld mirtusok.

És a fehér Lussin felé, az alkonyi fényben, a kék vizen át közeledik egy szép karcu hajó. Biboros sugarak koszorúzzák árbocait, nyomában fény s ezüst barázdá áll a hajó födelzetén; nagy, lángoló, fekete a szeme, piros a szája s ragyogó szemével mintha ezer szerelmes csókot küldene, úgy néz-néz a lemenő nap felé.

A nap éppen ott megy le Cigalé fölött. Sz. F.

zokogás s egy szem sem maradt szárazon, amikor az első rögök dübörögve a koporsóra hullottak. Meghatottan távozott a gyászoló község a temetőből, de talán a legnagyobb megindultság Wickenburg István gróf kormányzó arcáról tükröződött le, aki egyik legkiválóbb munkatársát kísérte el utolsó útjára. A kormányzó a mélyen sulytott özvegyet, akinek egészségi állapota is megrendült, próbálta vigasztalni s jóval tizenkét óra után hagyta el a temetőt, ahol immár egy általános tisztelettől övezett, kiváló tehetségű államtitiszviselő alusza örök álmát.

UJDONSÁGOK.

— **A delegáció ülése.** A feloszlatott representanza tagjaiból álló városi állandó bizottság Corossacz Ferenc első alelnök elnöklésével ülést tart ma este hat órakor a városház nagyobb üléstermében. Az ülés napirendjén az újonnan megválasztott representanzának a választások ellen benyújtott petíciók végleges elintézése előtti megalakulása s az igazoló bizottságok működése elleni tiltakozási indítvány tárgyalása szerepel. Sorra kerülnek még a következő ügyiratok is: A kolera behurcolása elleni intézkedések fedezésére hitelkérés, az államvasutak értesítése a Viale Deákon építendő átjáró ügyében, hitelkérés a Via Pomerio járda építésére s a városi zenekar 1910. évi zárszámadása. A zárt ülésben több kisebb jelentőségű ügy kerül tárgyalásra.

— **Akadémiai növendékek esküje.** Junius 17 én lesz a negyedik évfolyamot végzett haditengerészeti növendékek eskütétele. Az eskütétel egy hadihajón fog történni. A II. és III. tanfolyam növendékei legközelebb — mint jeleztük is — Adriai és földközi-tengeri tanulmányutra mennek.

— **Áthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszterium igeiglenes vezetésével megbízott pénzügyminiszter Janosits József főmérnököt, akit a tengerészeti hatóságnál kifejtett működése alkalmából Fiumében is előnyösen ismernek, a szombathelyi államépítészeti hivatalból a szolgálat érdekéből Komáromba áthelyezte. A miniszter egyúttal a komáromi államépítészeti hivatal ideiglenes vezetésével, valamint a közlekedési érdekeknek a vármegye és Komárom szab. kir. város közigazgatási bizottsági ülésein való képviselésével megbízta őt.

— **Térzene.** A városi zenekar ma este fél kilenc órakor a Piazza Danten térzenét ad, a következő műsorral:

1. Mancinelli — „Cleopatra“ győzedelmi induló.
2. Potosnyák — Porte Bonheur-mazurka.
3. Verdi — Az „Otello“ opera ábrándja.
4. Mascagni — Az „Iris“ opera ábrándja.
5. Rossini — A „Szemiramisz“ szimfoniája.
6. Vanduzzi — „Salerno“ induló.

— **A Riboli házaspár temetése.** Tegnap délután temették el nagy részvét mellett a tragikus módon véget ért Riboli házaspárt. A temetésre idejött a szerencsétlen férj anyja és több testvére is. A végső tisztesség alkalmából több mint háromezer ember kereste fel a temetőt, akik a kora délutáni óráktól kezdve valóságos zarándoklást rendeztek a temető halottasházához, ahol a két holttest külön-külön koporsóban egymás mellett feküdt. A családi dráma áldozatait fél hétkor temették el a családi sírboltba. A hagyaték leltározásánál érdekes adat merült fel, amely bizonyítja, hogy Riboliék közös elhatározással mentek a halálba. Az egyik hiháson megkezdett s ezért összetépett végrendelet ugyanis így kezdődik: „Mi alulírottak.“ A megkezdett végrendeletből kiderül tehát, hogy Riboli nem ölte meg feleségét annak tudta nélkül.

Riboli az anyjának is irt levelet, melyben csak a következő lakonikus mondatok találhatók: Öllelek. Üdvözlét mindenkinek. Mario. A fiatal férj igen jó anyagi helyzetben volt. A Riboli G. borkereskedő cégnél mint cégtárs

60.000 korona tőkével volt érdekelve. A „Generali“ trieszti biztosító társaságna pedig 20.000 koronára biztosította az életét. Tulajdonosa volt ezenkívül a pecinei „Villa Irmá“-nak és a Fratelli Pigassi Piazza Ürményin lévő raktárnak.

— **Razzia.** A rendőrség ma éjjel általános razziaát tartott, mely alkalommal 51 egyént állítottak elő. A razziaát Minach Mária rendőrpáncsnok vezette harminchat őrcsapattal. Este tizenegy órakor állította fel a páncsnok a kirendelt őrszemeket a város szélső részein s saját módszere szerint mindig szűkebbre szorította a rendőrökből formált gyűrűt, hogy egyetlen gyanus egyén se tudjon elmenekülni. Reggel négy órakor ért véget a nagy tisztogatás s az elővezettek közül tizennyolcat a rendőrségen is marasztottak. A többiek, minthogy semmi gyanu sem merült fel ellenük s csak szegénységük miatt tartózkodtak a szabad ég alatt, szabadon bocsátották. A letartóztatottak között nyolc veszedelmes csavargó is van. A rendőrség állítása szerint a város most egyelőre meg van tisztítva minden veszedelmes elemtől.

— **A Fiumei Rizshántoló tőkeemelése.** Ily címen a „Pesti Napló“ a legutóbbi számában a következőket írja: Az utóbbi időben a fiumei piacon és a budapesti tőzsdén egyaránt rendkívül élénk a kereslet rizsgyári részvények után, úgy, hogy a részvények ára napról-napra rohamosan emelkedett. Ennek az oka az, hogy fiumei rizsgyár Triesztben rizshántolót szándékozik építeni, amely egész Európában a legnagyobb lesz és amelyhez a szükséges felkelt már meg is vásárolták. Az építés céljaira a fiumei rizsgyár részvénytőkét fel fogja emelni. Maga a fiumei gyár már teljesen le van írva és a tartalékalap is elérte alapszabályszerű magasságát.

— **Megmentett bárka.** Az „Adria“ tengerhajózási társaság „Kassa“ gőzösének páncsnoka, Tonkovich kapitány ma reggel bejelentette a révhivatalnak, hogy május 18-ikán Marseilleből Fiuméba jövet, a lion-i öbölben egy veszedelemben forgó bárkát vett észre. A páncsnok nyomban a veszedelem színhelyére irányította a hajót s a bárkát személyzetével együtt megmentette. A hajósokat a legközelebbi kikötőben partra tették.

— **A haditengerészet új yachtja.** Bécsi jelentés szerint a haditengerészet vezetésége a „Miramare“ hajónak szolgálatba állítását rendelte el. A hadihajót Nyegován páncsnok vezénylete alatt Ferenc Ferdinánd trónörökös rendelkezésére bocsátották.

— **Baleset rakodás közben.** Tegnap a déli órákban könnyen végzetessé válható baleset történt a Baross-kikötőben horgonyzó „Szeged“ gőzösnél. A hajó farakományának behajózásánál foglalatokodott Cernjar András 37 éves susáki kikötőmunkás. Munkaközben egyik, a rakodóparton felhalmozott farakás eddig ismeretlen okból összedült s oly szerencsétlenül lökte félre Cernjart, hogy a riváról a tengerbe zuhant. Esés közben a hajó oldalához ütődött s fején, valamint arcán több, elég súlyos sérülést szenvedett. A közelállók nyomban segítségére siettek Cernjarnak, akit a tengerből kihúztak, Seidelhuber Viktor tengerészkapitány pedig a kikötőmunkás sérüléseit bekötözte s aztán a mentőállomásra kísérte.

— **Kocsi és fal közé került.** Supak Mátyás 17 éves podhumi kocsis tegnap délután 4 órakor a papirgyár közelében egy teherkocsi és egy házfal közé jutott. A kocsi odanyomta a falhoz a szerencsétlent, aki oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházba kellett szállítani.

— **Elhalasztott hajóindulások.** Az Austro-Americana hajótársaság közli, hogy „Eugenia“ gőzösének június 24-iki és augusztus 12-iki Newyorkba való indulását további intézkedés elhalasztotta.

— **A mentőállomás köréből.** Jellouscheg dr. rendőrorvos most állította össze a mentők múlt havi kimutatását. A jelentés szerint májusban a mentők 327 esetben nyújtottak első segítséget, 73 beteget pedig a kórházba szállítottak.

— **Kivándorlás.** Antwerpeni konzulátusunk jelenti: Az Egyesült-Államokba való kivándorlás Antwerpenen át április hónapban 2760 személyt tesz ki, az 1910. évi április havi 5745 személylyel szemben. A folyó év első 4 hónapjában ez a kivándorlás 7946 személyre rugott, az elmúlt év hasonló időszakában kivándorolt 20.808 személylyel szemben.

Ez a visszaesés az Egyesült-Államokban jelenleg uralkodó kedvezőtlen gazdasági viszonyokra vezethető vissza.

Az Egyesült-Államokból való visszavándorlás Antwerpenen át április hónapban 2219 személyt tett ki az 1910. évi áprilisi 1700 személylyel szemben.

A folyó év első 4 hónapjában ez a visszavándorlás 7232 személyre rugott az elmúlt év hasonló időszakában visszavándorolt 4987 személylyel szemben.

— **A Magyar bank és kereskedelmi rt. tőkeemelése** a párisi Rouvier-csoport közreműködésével befejezett dolog. Az alaptőke 40 millió koronáról 60 millió koronára fog felémelteni. A tőkefelemelés után a bank saját tőkéje a 90 millió koronát meg fogja haladni. Az alaptőkefelemelés keresztülvitele után a Magyar bank pénzügyintézeink sorában saját tőke tekintetében a harmadik helyre kerül. Előtte már csak a Magyar általános hitelbank és a Pesti magyar kereskedelmi bank áll, előbbi 125¹/₂ millió (80 millió alap- és 45¹/₂ millió tartaléktőke), utóbbi 117,6 millió korona (50 millió — 67,6 millió korona saját tőkével).

— **Európa vasúthálózat.** 50 évvel ezelőtt, mikor Európa lakóinak száma 280 millió volt, mindössze csak 52.000 kilométer hosszúra nyúlt Európa vasúti hálózata. A következő negyedszázadban a lakosok száma alig 50 millióval szaporodott, ezzel szemben a vasúthálózat hossza 190.000 kilométerre növekedett. A legutolsó negyedszázadban Európa lakosainak száma 440 millióra szökkent fel és a vasúthálózat hossza 320.000 kilométerre. Évek szerint 50 évvel ezelőtt minden 5400 lakosra jutott 1 kilométer vasúthálózat, míg jelenleg már minden 1400 lakosra jut egy kilométer. A vasúthálózat legjobban Svédországban fejlődött, ahol minden 401 lakosra jut egy kilométer. Az európai vasúthálózatba befektetett tőke körülbelül 100 mil-

Eladó egy

„GOERZ“ rendszerű fényképező gép 13x18 nagyságban.

Cim Piazza Municipio 6. sz. földszint balra.

„BRISTOL“

szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitűnő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.
Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György.

„ADRIA“ szálló és étterem

FIUME
ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitűnő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Az albán lázadás.

BELGRÁD, jun. 9. Mitrovicából érkezett jelentés szerint Diakova környékén is fegyvert ragadtak az albánok és ádáz küzdelmeket vívtak a törökökkel. A harcok kimenetele eddig ismeretlen.

KONSTANTINÁPOLY, jun. 9. Hir szerint a londoni Balkán-bizottság lépéseket fog tenni az albán harcok békés befejezésére.

Nagy bélyeglopás.

CETTINJE, jun. 9. A posta- és táviradigazgatóság értékcikk raktárából 220.000 K értékű jubileumi bélyeg eltűnt. A postaigazgatóság a tettes kézrekerítésére 5000 korona jutalmat tűzött ki. A hatóságok széles körben nyomoznak.

A mexicói katasztrófa.

MEXICÓ, jun. 8. Tegnap estig a földrengéstől összedöntött házak romjai alól 180 holttestet huztak elő s rögtön gondoskodtak eltakarításukról. A nép isten büntetésének tulajdonítja a földrengést. A hullák felkutatását s a romok eltakarítását nagy erővel folytatják.

CONTINENTAL-AUTOMOBIL PNEUMATIKS

Képviselő és raktár Fiumében:

Gilić R.

Telefon 677. Via Lod. Kossuth 13. Telefon 677.

LA GRASTA TAMÁS uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúkbán, szövött- és konfekció-árúkbán.

Bluzok, alsósoknyák, gyermek- és reformruhák, kötények, valamint férfi és női fehérműk. Nyakkendők, esernyők és sétatobok. Jutányos árak.

Szíves pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak! Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental” szálló volt tulajdonosa.

Med. univ.

Dr. Stejić János

volt községi orvos és a bécsi klinika hospitánsa
belső, gyermek és női betegségekre

rendel d. e. 9—11-ig és d. u. 3—4-ig.
Fiume, Via del Municipio 2. sz. II. emelet.
(Piazza Dante). TELEFON 241.

Lederer penzio Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.

Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajálja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszeres stb. stb.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó árakon.

A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Weiss Jacques veje Weiss Salamon Fiume-Corso.

Legdusabb választék mindennemű üveg, porcellán és lámpaárúkbán. — Berndorfi nickel konyhaberendezés és alpaccaezüst. Különlegességek szálloda berendezésekben

:: Rómába utazók figyelmébe! ::

Gambrinus-Halle

Lühr Bácsi „BAVARIA” Sörcsarnoka
ROMA, Piazza San Silvestro,
a főpostával szemben.

Magyar tulajdonos. — Magyar konyha.
Magyar kiszolgálás. — Magyar újságok.

Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

Mosó és tisztító intézet Via M. Buonarroti 10.

Minden e szakba vágó munkát leszállított áron a legpontosabban végez.
A mosás és vasalás csak kézi erővel történik, tehát nincs ruharongálódás.
Szíveskedjék állításaimról meggyőződni.
A ruhákért házhoz küldök!

Telefon 11-41. Sámson Antal.
Tanuló leányok felvétetnek.

Harisnyakötöde Fiumében. Deák korzó 20. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, úgy kör- mint hosszugépen. Harisnya fejelések jutányos árban végeztenek
Minél több szíves megbízást kér
Czimmermann Györgyné.

SZABO VIKTORIA MOSODÁJA

Via Serpentina 20. sz.

Gyűjtőhely: Via Alessandrina 4. a kapu alatti tözsdében

◆ Marólug nélküli kézi mosás. ◆
◆ Mindenféle női piperék, férfi-ing, ◆
◆ gallér, kézelő stb. a legpontosabban ◆
◆ :: elkészítve házhoz szállíttatnak. :: ◆

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart”

Fiumének legélénkebben szerkesztett és legjobban informált
napilapja jelenleg

VIII. évfolyamában

jelenik meg.

Mint Fiumének és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi magyar napilapja

„A TENGERPART”

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszámához viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre K. 24.—
fél évre „ 12.—
negyedévre „ 6.—
egy óra „ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART”-ot, ugyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART” házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz
«A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume
Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.
[a Hungaria szálló mögött.]
Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hélig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

TURINI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS 1911.
A S. A. L. V. E. vezetése és a kiállítás Végrehajtó Bizottságának ellenőrzése alatt álló

== SZÁLLODÁK ==

Minden modern kényelem. Egyenesen szállóknak készült épületek.
Új berendezés. — Központi fűtés. — Villanyvilágítás. — Fürdők. — Autóbürolok az állomáson.

Grand Hôtel Victoria - - ELSŐRENDŰ - -
VIA MARIA VITTORIA 33, a város központjában.
250 szoba. Szalon. 2 Lift. Étterem. Szobák fürdővel. Garage.

Grand Hôtel de l'Exposition ELSŐRENDŰ
VIA SALUZZO 34. Öt percre a közp. pályaudvartól és a kiállítástól.
150 szoba. Szalon. Lift. Étterem.

Hôtel Dora =====
CORSO S. MAURIZIO, a királyi palota kertjével szemben.
Turin legnagyobb szállója.
500 szoba. 20 Szalon. Lift. Fürdők. Étterem.

Hôtel Meublé des Nations =====
VIA MADANA CRISTINA 15. Központi fekvés, közel a kiállításhoz.
80 szoba és terem. Felvonó. Fürdők.

Hôtel Meublé Donizetti =====
VIA DONIZETTI, a VIA ORMEA sarkán, 5 percre a kiállítástól.
100 szoba. Szalonok.

Hôtel Valentino .. MÁSODRENDŰ
VIA ORMEA 38, a kiállítás bejárata mellett.
85 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Stupinigi =====
VIA S. SECONDO, a VIA FILANGERI sarkán, az állomás mellett.
50 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Crimée =====
VIA MONCALIERI 61, a PÓ jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben
a domb alján.
75 szoba. Szalonok. Garageok.

Hôtel Pension Eridano =====
VIA MONCALIERI 63, a PÓ jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben,
a monumentális hid és a domboldal kertje mellett.
70 szoba. Szalonok. Étterem. Bar.

Hôtel Regina MÁSODRENDŰ
CORSO REGINA MARGHERITA, a CORSO FARINI sarkán. Remek kilátás a
dombokra és az alpesekre. Az Antonelliana móló és a Pó mellett.
500 szoba. — Nagy terem ünnepek és bankettek számára. — Lift.
Étterem.

Felvilágosítások és szobamegrendelések végett következő címhez tessék fordulni:
Direction Générale des Hôtels de l'Exposition
Turin Via Arcivescovado 1 a. I. étage. Telefon 44-38. Sürgőnycim: SALVE.

VENIER szálló és penzió
VELENCE

Ponte Goldoni a Szt. Márk tér mellett.
Lakosztályok és szobák ujonnan
berendezve villanyvilágítással, fű-
téssel és fürdővel személyenkint
2,50 lirától feljebb. Penzió 8 lirától
feljebb. Telefon 152.

Tulajd. Bertoldi és Luca.

Schönborn-Buch heim Gróf uradalmából
Polenai, Szolyvai,

Luhi Erzsébet

Elsőrendű gyógyhatású természe-
tes ásványvizek.

Főrakt.: Berger Ernőnél Telef. 1302.

Kapható minden jobb üzletben.

Peric Péter

FIUME - Via Lodovico Kossuth 19.

Egyedüli specialista va-
dász- és hegymászó vala-
mint

cipők különlegességben.

Pontos kiszolgálás.
Jutányos árak.

Ház eladó

Fiume legszebb helyén, Podmurvize alköz-
ségben két szoba, konyha, éléskamra, kert
köröskörül 182 m²-es, villaszerű kőfallal kö-
rölvéve, vízvezetékekkel s két cisztemával. Cim
a kiadóhivatalban.

DOT LAJDONOS; „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Alapított: 1778.

Saját termés!

Számos kitüntetés!

A leghíresebb finom palack és asztali borok, Asti
Spumanti és habzó Refosc valamint francia pezsgő
— kapható: —

Cerovaz Antonionál - Pingvente (Istria)

Különlegesség:

Szőlőnedv, kitűnő alkoholmentes ital, a legtekintélyesebb orvosok által ajánlva.

Főraktár Ausztria és Magyarország részére:

Bruck a Mur

Fiume, a Magyar-Horvát tengerpart, Horvátország, Istria és Dalmácia részére:

Fabich Ferdinando, Fiume.

:: Telefon 10-34 ::

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy
árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan
borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés
Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután
katonazene.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olesó fürdőbérletjegyek.

„Mercur” könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos Chilko József

„A TENGERPART”

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy
hirdetni valója van
hívja fel ezt a számot

229

Figyelem

MORGENSTERN VIKTORIA

FIUME, Via della Torre 1.
(volt Via Molo 2.)

Első Fiumei Fűzőszalon.

Saját gyártmányú új modellek 4
K-tól 200 K-ig. Mérték utáni
fűzők és javítások 24 óra alatt
eszközöltetnek.

Morgenstern Viktoria
Első Fiume. Fűző Szalon.

Mindennemű
kézimunka,

valamint előnyomások, és
elkezdték hímzések, egy-
szintén női dísz tárgyak
és női fejdiszkekbei óriási
választék.

Kérem áruim megtekintését minden vételkényszer nélkül.
WEISZ és TARSA, FIUME, VIA ADAMICH (Európa-szállóép.)

Hálószoba berendezés

és egyes butorok elutazás miatt azonnal
eladók. Cim Péntek József Susak Bou-
levard 115.

Gyakornokot

felvesz helybeli nagy részvénytársaság.
Ajánlatok „Kezdő” jellegére a kiadóhiva-
talba küldendők.

NYOMATOTT CHILKO JÓZSEF „MERCUR” NYOMDÁJÁBAN FIUME